

Motion till riksdagen 2005/06:A255

av Karin Pilsäter (fp)

Avskaffande av obligatorisk mamaledighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att föräldraledighetslagens bestämmelse om två veckors obligatorisk mamaledighet i samband med förlossning bör avskaffas.

Motivering

Föräldraledighetens fördelning och föräldrarnas möjligheter att själva välja fördelning dem sinsemellan stöts och blöts. Somliga kallar det faktum att två månader av föräldraförsäkringen är öronmärkta för vardera föräldern "obligatorisk pappaledighet". Det föreligger dock här inget som helst obligatorium, det är fritt fram att ta ut föräldrapenningen när man vill upp till barnets åttaårsdag eller att helt och hållet avstå.

I föräldraledighetslagen finns dock en bestämmelse som innebär att två veckor av den i lagen föreskrivna mamaledigheten om minst sju veckor före den beräknade tidpunkten för förlossningen och minst sju veckor efter förlossningen skall vara obligatorisk under förutsättning att mamman inte är ledig på annan grund (exempelvis semester). I Sverige finns alltså i allra högsta grad obligatorisk mamaledighet.

Bestämmelsen hänför sig till artikel 8.2 i EU-direktivet om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar.

Föräldraledighetslagen tillerkänner arbetstagarna rätt till ledighet, och det har inte framkommit något som skulle tyda på att detta regelverk inte fungerar på avsett sätt. Ungefär 98 % av alla kvinnliga arbetstagare som har fött barn var lediga i anslutning till förlossning och övriga antogs vara sjukskrivna. Det finns alltså en svensk praxis som innebär att kvinnliga arbetstagare som nyligen har fött barn verkligen utnyttjar rätten till ledighet varför svensk lagstift-

Fel! Okänt namn på

ning i kombination med praxis redan uppfyller direktivets krav. Bestämmelsen bör därför utgå.

Skulle EG-kommissionen ha invändningar mot detta bör regeringen uppta förhandlingar så att direktivet förtydligas på det sätt att svensk lagstiftning och praxis erkänns uppfylla direktivets syfte. Regeringen har tidigare (prop. 1994/95:207) och med instämmande av riksdagen, konstaterat att det inte finns några problem för gravida arbetstagare eller arbetstagare som nyligen har fött barn eller som ammar att få ledigt. Vill övriga EU-stater eller EG-kommissionen inte medverka till en precisering av direktivet i denna riktning bör Sverige då vara berett att låta EG-domstolen pröva om vi har genomfört direktivet eller ej med vår nuvarande lagstiftning i kombination med praxis.

Enligt ett svar från ansvarigt statsråd på skriftlig fråga, har inte någon särskild uppföljning av denna regel ansetts nödvändig. En kvinna som inte är ledig under minst två veckor i samband med förlossning riskerar inte att drabbas av något skadestånd. Någon sanktion för arbetstagaren är inte kopplad till bestämmelsen. Regeln är därmed uppenbart absurd.

Att med ett obligatorium inskränka kvinnans möjlighet att själv planera sin tid och sitt uttag av semester eller försäkringspengar är inget annat än ytterligare ett exempel på att kvinnors rätt till självbestämmande inte värderas. Det är otvetydigt så att kvinnor föder barnen, men med detta följer inte med automatik att det måste finnas tvingande regler om hur den enskilda kvinnan ska hantera denna födsel. Till yttermera visso kan regeln anses uppfylld om kvinnan har semester i två veckor om denna infallit inom sju veckor före förlossningen.

Det kan inte anses föreligga risker, vare sig för hennes liv och hälsa eller för barnets liv och hälsa, som hon inte själv är förmögen att ta ställning till. Att föda barn är inte en sjukdom som nedsätter intelligens och beslutsförmåga hos kvinnor. Att Sveriges riksdag år 2000 beslutade att införa obligatorisk mammaledighet är i sig ett bevis på att Sverige fortfarande är ett manssamhälle, om än med "världens mest jämställda parlament".

Stockholm den 3 oktober 2005

Karin Pilsäter (fp)